

забезпечення нею експертів. Автоматизація процесу роботи з інформацією суттєвий і ефективний фактор вдосконалення системи.

З викладеного можна зробити висновок, що інформаційне забезпечення судово-експертної діяльності потрібно розглядати у двох аспектах: як діяльність з отримання інформації, вагомої для використання в ході проведення судових експертиз, та як сукупність матеріальних об'єктів, які містять інформацію, що може бути використана в ході дослідження різноманітних об'єктів.

Робота щодо створення інформаційно-довідкової системи забезпечення судових експертиз повинна здійснюватися відповідно зазначених у даних тезах принципів.

Сам процес створення інформаційно-довідкового забезпечення повинен здійснюватися відповідно до таких етапів: 1) збір і систематизація джерел інформації, створення інформаційних фондів; 2) на основі зібраних довідково-інформаційних відомостей створюються інформаційно-пошукові системи.

Список використаних джерел

1. Пиріг І.В. Інформаційне забезпечення експертної діяльності ОВС / І.В. Пиріг // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. – 2011. – № 3. – 2011. – С. 95-99.

2. Тютюнник Т.В. Деякі основи інформаційного забезпечення судово-балістичної експертизи / Т.В. Тютюнник // Вісник Луганського університету внутрішніх справ ім. Е.О. Дідоренка. – Луганськ, 2008. – №3. – С. 228-233.

Зеленська Т.С.

К ПРОБЛЕМЕ УСТАНОВЛЕНИЯ ДАВНОСТИ ОБРАЗОВАНИЯ СЛЕДОВ КРОВИ НА ВЕЩЕСТВЕННЫХ ДОКАЗАТЕЛЬСТВАХ

Выявление следов крови на вещественных доказательствах играет значительную роль в раскрытии преступлений. Совершение преступлений, направленных против жизни и здоровья человека, в большинстве случаев сопровождается повреждениями с дальнейшим кровотечением. При этом кровь, которая может попасть на орудия преступления, на части тела и одежду потерпевшего и обвиняемого, на окружающие предметы, является наиболее частым объектом исследования.

Достаточно часто органы суда и следствия ставят перед судебно-медицинским экспертом вопрос о давности образования кровяного пятна, так как установление давности образования следов крови на вещественных доказательствах имеет большое значение для решения вопроса о времени совершения преступления и соответственно о причастности к нему того или иного лица. Проблема установления давности образования следов крови обусловлена или отсутствием достоверных методов исследований, или их трудоемкостью.

Образовавшееся пятно крови на вещественных доказательствах при высыхании постепенно меняет свой цвет, что позволяет эксперту, хотя бы примерно, ориентироваться в давности его образования. Однако, на степень

«старения» пятна крови влияет не только высыхание, но и воздействие на него различных условий внешней среды: температуры, влажности, света, характер и химические свойства предмета-носителя и другие физические и химические факторы. Так различные воздействия на кровь (гниение, термическое воздействие, облучение ультрафиолетовыми лучами, воздействие различными химическими веществами) приводят к денатурации и коагуляции ее белков. В этих случаях белки крови становятся нерастворимыми. Таким образом, со временем в пятнах крови происходят различные физико-химические и биохимические изменения, сопровождающиеся разрушением белков, изменением концентрации ферментов и ионов.

Некоторые методы установления давности образования следов крови:

- оценка цвета пятен крови, оценку изменения цвета предлагали давать субъективно, путем сравнения со шкалой образцов (Н.С. Бокариус), или с помощью ступенчатого фотометра Пульфриха (Шварцахер);

- установление изменений спектра гемоглобина и его дериватов. Гемоглобин крови в только что образовавшемся пятне находится в состоянии оксигемоглобина, который по мере «старения» пятна постепенно превращается в метгемоглобин, а затем в гематин. Количественное соотношение окси- и метгемоглобина в пятне изучали при помощи спектрального исследования вытяжек из пятен;

- определение активности ферментов крови, устанавливали количество каталазы в пятне крови (Шварц), холинэстеразы, лейцинаминопептидазы, окситоциназы;

- скорость обесцвечивания в различных растворителях (водный раствор мышьяковистой кислоты, хлорная вода по Драгендорфу), а также сравнение интенсивности цвета исследуемого пятна, растворенного в дистиллированной воде, в растворе калийной щелочи, используя контрольные образцы (по Мюллеру);

- исследование степени миграции ионов хлора за пределы границы пятна, чем больше времени прошло с момента образования пятна, тем шире будет кайма хлоридов вокруг пятна;

- изменение величины оптической плотности вытяжек из пятна крови, что позволяет дифференцировать различные сроки давности.

Следует отметить, что используемые методы установления давности образования пятна крови на вещественных доказательствах индивидуальны в каждом отдельном случае, и зависят как от свойств предмета-носителя, так и от условий внешней среды при котором оно хранилось. Несмотря на многообразие методов исследования, как визуальной, субъективной оценки исследуемого пятна крови так и использование сложных лабораторных и аппаратных методик, применяемых для решения данного вопроса, изменение пятен крови с течением времени требует дальнейшего детального изучения.

Список использованных источников

1. Дослідження рідкої крові та її слідів на речових доказах (методичні

рекомендації) МОЗ України. – К., 2010. – 33 с.

2. Бронникова М.А., Гаркави А.С. Методика и техника судебно-медицинской экспертизы вещественных доказательств. – М., 1963. – 278 с.

3. Барсегянц Л.О. Судебно-медицинское исследование вещественных доказательств (кровь, выделения, волосы). – М.: Медицина, 2005. – 448 с.

4. Туманов А.К. Судебно-медицинское исследование вещественных доказательств. – М., 1961. – 580 с.

5. Логвиненко А.Г., Туребаев О.Н. Исследование пятен крови методом колориметрии //Первый Всесоюзный съезд судебных медиков (тезисы докладов). – К., 1976. – С. 485-486.

Зименкова Т.В., Садченко О.О.

КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЗМІН ЗОВНІШНОСТІ ЛЮДИНИ

Ідентифікація за ознаками зовнішності людини можлива не тільки в період відносної стабільності ознак, але і за межами цього періоду, оскільки закономірності зміни зовнішності людини достатньо вивчені.

В.А. Снетков до найбільш загальних закономірностей зміни зовнішнього вигляду людини, які обумовлюють можливість її ідентифікації протягом тривалих періодів часу, відносить такі:

1. *Виразність ознак певних елементів* зовнішності стабільна протягом певного періоду вікового розвитку людини. Насамперед, це стосується елементів обличчя з кістковою основою (лоб, ніс, підборіддя та ін.).

2. *Ознаки елементів зовнішності* змінюються поступово, за певний період розвитку організму. Причому, напрям і, відповідно, динаміка зміни ознак тих чи інших елементів (наприклад, поява і формування зморшок на шкірі) відомі.

3. *Ознаки зовнішності* змінюються шляхом перетворення, обумовленого закономірностями природного процесу розвитку людини (дрібні зморшки до старості перетворюються в глибокі складки).

4. *Швидкість зміни ознак* різних елементів зовнішності неоднакова; окремі ознаки «переходять» у майже початковому стані з одного вікового періоду в інший, що і дозволяє тим самим здійснювати ідентифікацію [2, с. 163]. Особливо помітна ця закономірність у зміні обличчя людини в перші періоди її життя. Хоча загальні зміни зовнішнього вигляду і відбуваються за рахунок динаміки розвитку лицьового відділу черепа, ознаки деяких елементів зберігаються – насамперед, будова вушної раковини, контури очних щілин [1, с. 10].

Крім перерахованих закономірностей і їх прояв в конкретній особі, в кожному разі встановлення тотожності необхідно враховувати дані про межі ідентифікаційного періоду.

Нагадаємо, що в межах ідентифікаційного періоду ознаки зовнішності відносно стійкі. Однак ці межі неоднакові для різних етапів розвитку людини. Тому в дитинстві і юності ідентифікаційні періоди обмежуються кількома роками (наприклад, від 7 до 12, від 12 до 16 років), а в зрілому віці